

Lietuvos draudimo rinkos apžvalga

2014 m. II ketvirtis

Turinys

I. DRAUDIMO RINKOS APŽVALGA.....	3
II. DRAUDIMO ĮMONIŲ FINANSINIŲ RODIKLIŲ APŽVALGA.....	5

Lentelių sąrašas

1 lentelė. Pasirašytos įmokos	3
2 lentelė. Išmokos.	4

Paveikslų sąrašas

1 pav. Visos draudimo rinkos pasirašytų įmokų kaita ir augimo tempas	3
2 pav. Pasirašytų gyvybės ir ne gyvybės draudimo įmokų kaita	3
3 pav. Pasirašytų gyvybės draudimo įmokų kaita	3
4 pav. Gyvybės draudimo rinkos koncentracija pagal suformuotą techninių atidėjinių sumą	3
5 pav. Pasirašytų ne gyvybės draudimo įmokų kaita	4
6 pav. Ne gyvybės draudimo rinkos koncentracija pagal pasirašytas įmokas	4
7 pav. Visos draudimo rinkos išmokėtų sumų kaita ir augimo tempas	4
8 pav. Gyvybės ir ne gyvybės draudimo išmokų kaita	4
9 pav. Draudimo įmonių veiklos rezultatų kaita	5
10 pav. Draudimo įmonių investicijos pagal finansavimo šaltinius 2014 m. birželio 30 d.	5
11 pav. Įmonių investicijų struktūros kaita	5
12 pav. Įmonių investicijų pasiskirstymo pagal emitento valstybę kaita	6

Santrumpos

Kasko	sausumos transporto priemonių, išskyrus geležinkelių transporto priemones, draudimas
TPVCA	su sausumos transporto priemonių valdymu susijusios civilinės atsakomybės draudimas

Pastaba

Dėl apvalinimo lentelėse dėmenų sumos gali nesutapti.

I. DRAUDIMO RINKOS APŽVALGA

Šalies rinkoje 2014 m. pirmojo pusmečio pabaigoje draudimo paslaugas teikė 24 draudikai, 9 iš jų vykdė gyvybės draudimo ir 15 – ne gyvybės draudimo veiklą.

2014 m. pirmąjį pusmetį Lietuvoje registruotos draudimo įmonės ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių Lietuvoje įsteigti draudimo įmonių filialai pasirašė 1 013,7 mln. Lt draudimo įmokų, t. y. 7,8 proc. daugiau nei praėjusiais metais, tačiau vis tik 2,9 proc. (arba 30,5 mln. Lt) mažiau nei 2008 m. pirmąjį pusmetį, kai Lietuvos draudimo rinkos apimtis buvo didžiausia.

Pakankamai didelį draudimo rinkos apimčių didėjimą lėmė augusios abi – gyvybės ir ne gyvybės – draudimo šakos, tačiau jų augimo tempai buvo skirtingi: gyvybės draudimo rinka per metus padidėjo net 18,3 proc. (iki 331,0 mln. Lt), ne gyvybės – 3,4 proc. (iki 682,8 mln. Lt).

1 lentelė. Pasirašytos įmokos

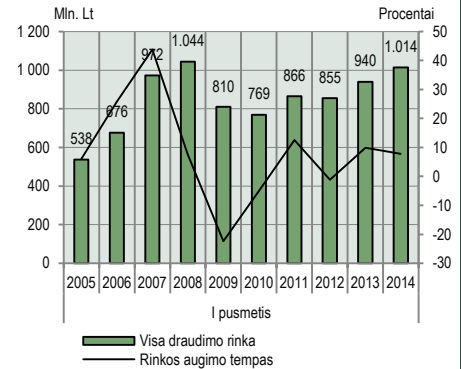
Draudimo šakos	Suma (mln. Lt)	Augimo tempas	
		2014 m. I pusr. (%)	2013 m. I pusr. (%)
Gyvybės draudimas	331,0	▲ 18,3	▲ 9,8
Ne gyvybės draudimas	682,8	▲ 3,4	▲ 9,9
Iš viso	1 013,7	▲ 7,8	▲ 9,9

Stulbinantys gyvybės draudimo rinkos rezultatai atspindi bendrą šalies ekonominės būklės gerėjimą – bendrasis vidaus produktas (BVP) nuosaikiai auga jau keletą metų, o šių metų pirmąjį pusmetį, palyginti su pirmuoju praėjusių metų pusmečiu, padidėjo 3 proc. ir to meto kainomis siekė 59,056 mlrd. litų. Pažymėtina, kad gyvybės draudimo rinkos pasirašytų įmokų suma anksčiau buvusias didžiausias 2007 m. pirmojo pusmečio apimtis viršijo 0,5 proc., arba 1,7 mln. Lt.

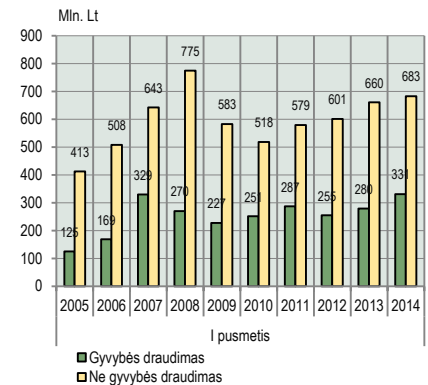
Gyvybės draudimo rinkos augimas buvo nulemtas visų gyvybės draudimo grupių apimčių augimo, išskyrus sutuoktūvių ir gimimų draudimo grupę, kurios apimtys sparčiai mažėja nebesudarant naujų draudimo sutarčių. Didžiausios gyvybės draudimo grupės – investicinio gyvybės draudimo – pasirašytų įmokų suma padidėjo net 17,7 proc., iki 226,7 mln. Lt, tačiau nepasiekė ankstesnių metų apimčių ir 8,3 proc. atsiliko nuo geriausio rinkos rezultato, pasiekto per ekonominį pakilimą 2007 m. Investicinio gyvybės draudimo srityje išsiskyrė vienkartinį įmokų sumos augimas – vienkartinį įmokų suma išaugo 52 proc., iki 50,1 mln. Lt, o periodinių įmokų – 11 proc. Pakankamai reikšmingai augusios investicinio draudimo pasirašytos įmokos rodo, kad, vyraujant mažų palūkanų normų aplinkai, draudėjai taip pat renkasi investicijas į rizikingesnius, bet kartu ir galimo didesnio pelningumo gyvybės draudimo įmonių produktus, nepaisydami didesnės investavimo rizikos. Tačiau beveik penktadaliu augusios pasirašytos draudimo išgyvenimo atvejui įmokos rodo ir padidėjusią konservatyvesnių investavimo produktų paklausą. Pažymėtina, kad draudimo išgyvenimo atvejui pirmojo pusmečio pasirašytų įmokų augimo tempas buvo didžiausias per paskutinius dešimt metų. Gerokai padidėjo ir draudimo mirties atvejui pasirašytos įmokos – 27 proc. (iki 16,8 mln. Lt).

Rinkos dalyvių, vykdančių gyvybės draudimo veiklą, valdomų techninių atidėjinių suma ir toliau didėja. Gyvybės draudimo rinkos lyderiai pagal suformuotų techninių atidėjinių sumą yra ilgiausiai Lietuvoje veikiančios ir seniausios draudimo portfelį turinčios įmonės – *Swedbank Life Insurance SE* Lietuvos filialas, UAB „SEB gyvybės draudimas“ ir *ERGO Life Insurance SE*. Šiais metais prie jų labai priartėjo ir UAGDPB „AVIVA Lietuva“.

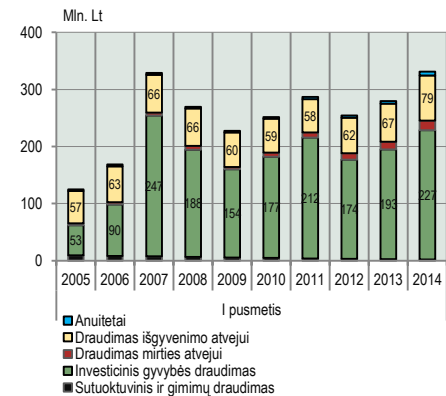
1 pav. Visos draudimo rinkos pasirašytų įmokų kaita (skalė kairėje) ir augimo tempas (skalė dešinėje)

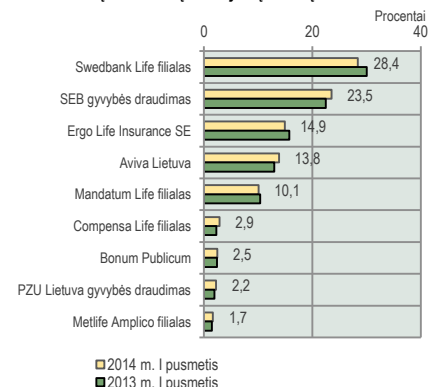
2 pav. Pasirašytų gyvybės ir ne gyvybės draudimo įmokų kaita

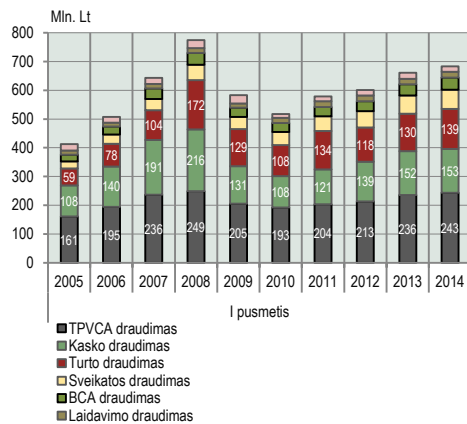
3 pav. Pasirašytų gyvybės draudimo įmokų kaita

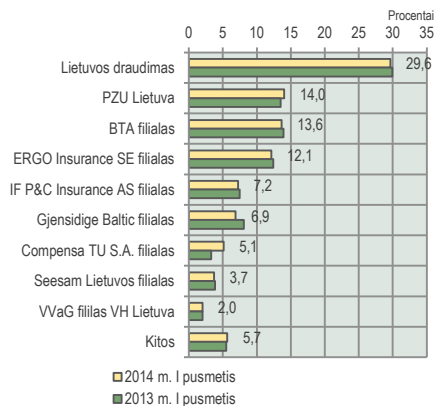
4 pav. Gyvybės draudimo rinkos koncentracija pagal suformuotą techninių atidėjinių sumą

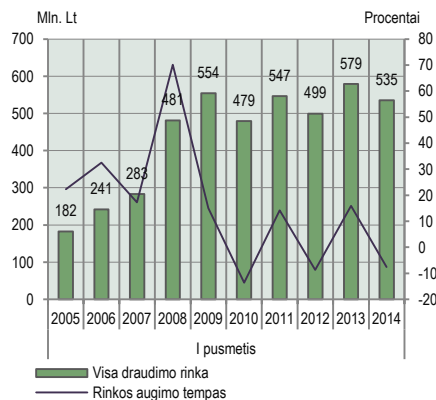
5 pav. Pasirašytų ne gyvybės draudimo įmokų kaita

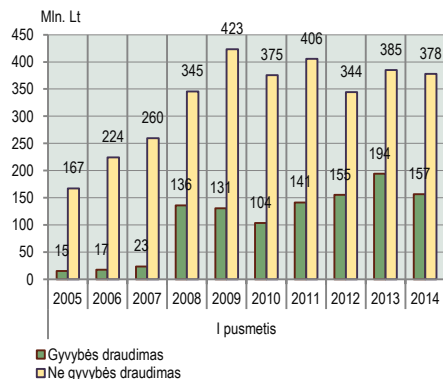
6 pav. Ne gyvybės draudimo rinkos koncentracija pagal pasirašytas įmokas

7 pav. Visos draudimo rinkos išmokėtų sumų kaita (skalė kairėje) ir augimo tempas (skalė dešinėje)

8 pav. Gyvybės ir ne gyvybės draudimo išmokų kaita

Didelė konkurencija ne gyvybės draudimo rinkoje turėjo įtakos šios rinkos pokyčiams – mažėjo daugelio ne gyvybės draudimo rūšių įkainiai, dėl šios priežasties ne gyvybės draudimo grupių apimtys kito ne tokiais tempais, kaip gyvybės draudimo. 2014 m. pirmąjį pusmetį, nors ir nereikšmingu tempu, tačiau didėjo didžiausios ne gyvybės draudimo grupės – TPVCA draudimo – pasirašytų įmokų suma: ji buvo 3,1 proc. didesnė nei tuo pačiu laikotarpiu prieš metus, tačiau 2,2 proc. mažesnė nei 2008 m. pirmąjį pusmetį ekonominio pakilimo metu. TPVCA draudimo grupės apimčių augimą lėmė 9,7 proc. padidėjusios juridinių asmenų pasirašytos įmokos, o gyventojų pasirašytų įmokų suma 1 proc. sumažėjo. Kasko draudimo grupėje šiais metais stebimas gana vangus augimas – 2014 m. pirmąjį pusmetį buvo pasirašyta vos 0,2 proc. daugiau įmokų nei praėjusių metų tą patį laikotarpį. Kitaip nei TPVCA draudimo grupėje, kasko draudimo grupėje išaugo gyventojų pasirašytų įmokų suma (2,2 proc.), o juridinių asmenų – mažėjo (–1,1 proc.). Atskaitinį laikotarpį išsiskyrė turto draudimo apimčių augimas, palyginti su pokyčiais kitose ne gyvybės draudimo grupėse: pastarosios grupės įmokos išaugo 6,7 proc., iki 138,9 mln. Lt. Pasirašyta 4,8 proc. daugiau sveikatos draudimo įmokų nei praėjusiais metais (iki 67,1 mln. Lt), t. y. pasiekta didžiausia šios draudimo rūšies apimtis per visą Lietuvos draudimo rinkos istoriją. Rekordinės šios draudimo rūšies apimtys pasiektos išaugus papildomo savanoriško sveikatos draudimo pogrupio pasirašytoms įmokoms (19,6 proc., iki 30,9 mln. Lt).

Ketrios stambiausios ne gyvybės draudimo rinkos dalyvės ir 2014 m. pirmąjį pusmetį išlaikė aukščiausias pozicijas rinkoje, tačiau tik UAB DK „PZU Lietuva“ pavyko padidinti užimamos rinkos dalį. Į penktą poziciją užkopė IF P&C Insurance AS filialas, aplenkdamas AAS „Gjensidige Baltic“ Lietuvos filialą.

2014 m. pirmąjį pusmetį draudikai išmokėjo 534,8 mln. Lt išmokų, t. y. 7,6 proc. mažiau, nei buvo išmokėta praėjusių metų tą patį laikotarpį.

2 lentelė. Išmokos

Draudimo šakos	Suma (mln. Lt.)	Augimo tempas	
		2014 m. I pusb. (%)	2013 m. I pusb. (%)
Gyvybės draudimas	156,6	▼ 19,2	▲ 24,9
Ne gyvybės draudimas	378,2	▼ 1,8	▲ 11,9
Iš viso	534,8	▼ 7,6	▲ 15,9

2014 m. pirmąjį pusmetį gyvybės draudimo išmokos sumažėjo 19,2 proc., tai rodo, kad baigėsi išmokų bumas, kurį lėmė tai, kad 2012 m. pabaigoje baigė galioti daug gyvybės draudimo sutarčių, sudarytų iki 2002 m. pabaigos, prieš pasikeičiant mokesčiai aplinkai. Šių metų pirmąjį pusmetį, palyginti su 2012 m. pirmuoju pusmečiu, gyvybės draudimo išmokų buvo išmokėta vos 1 proc. daugiau.

Ne gyvybės draudimo išmokų sumos sumažėjimą lėmė beveik perpus sumažėjusios kredito draudimo išmokos (48 proc., iki 20,7 mln. Lt). Mažėjo ir transporto priemonių draudimo grupių išmokėtos sumos. 2014 m. pirmąjį pusmetį išmokėta 137,0 mln. Lt TPVCA draudimo grupės draudimo išmokų, arba 3,0 proc. mažiau nei 2013 m. tą patį laikotarpį. Kasko draudimo išmokos sumažėjo vos 0,2 proc., iki 108,4 mln. Lt. Turto draudimo grupės išmokėtų sumų padidėjimą 53 proc. (iki 58,0 mln. Lt) lėmė išmokėtos pasėlių draudimo išmokos (12 mln. Lt).

Įvertinus pirmojo pusmečio šalies ekonominius rodiklius ir draudimo rinkos rezultatus, tikėtina, kad metų pabaigoje draudimo rinkos augimas bus mažesnis, nei prognozuota – apie 6 proc. (prognozuota 8–10 proc.). Prognozuojama, kad gyvybės draudimo rinka augs daugiau nei 15 proc. (gyvybės draudimo rinkos prognozė buvo 9–11 %), ne gyvybės draudimo augimo tempas bus teigiamas, tačiau sudarys vos 1 proc. (prognozė 8–10 %).

II. DRAUDIMO ĮMONIŲ FINANSINIŲ RODIKLIŲ APŽVALGA

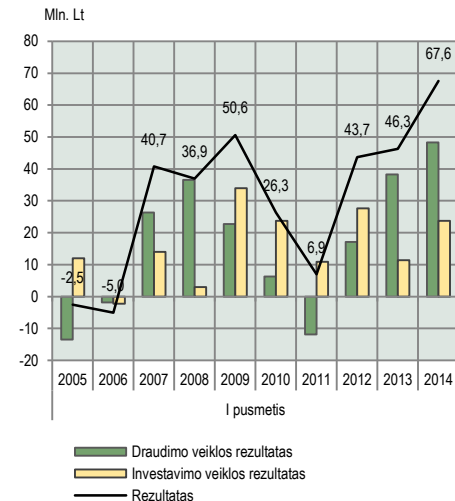
Šalyje registruotų draudimo įmonių skaičius per pusmetį nepakito. Toliau bus aptariami 10 draudimo įmonių finansiniai rodikliai, iš jų UAB „Būsto paskolų draudimas“ ir UADB „Industrijos garantas“ draudimo veiklos licencijos galiojimas sustabdytas.

Per pirmąjį 2014 m. pusmetį Lietuvoje registruotos draudimo įmonės uždirbo 67,6 mln. Lt pelno. Vertinant dešimties metų laikotarpį, šis pusmetis buvo pats pelningiausias: tik viena įmonė dirbo nuostolingai, tačiau ji nevykdo aktyvios draudimo veiklos. Pastaruosius dvejus metus draudimo įmonių pelningumą daugiausia lėmė sėkmingai vykdyta pagrindinė – draudimo veikla, iš jos uždirbta 48,3 mln. Lt. Tiesioginės draudimo veiklos rezultato gerinimas, sutelkiant dėmesį į riziką atitinkančios kainodaros formavimą, ir toliau bus vienas svarbiausių draudikų tikslų. Investicinės veiklos pelnas pasiekė 23,7 mln. Lt. Toks rezultatas buvo daugiau nei dvigubai didesnis, palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu. Šį pokytį lėmė išaugęs nerealizuotas pelnas iš vertybinių popierių – ankstesniais laikotarpiais įsigytų aukštesnio pajamingumo Lietuvos Vyriausybės vertybinių popierių rinkos kaina gerokai pakilo kritus atitinkamų popierių rinkos pajamingumui. Nusistovėjus žemų palūkanų normų investicinei aplinkai, draudikams, kurių portfelio ženkliai dalį sudaro ilgalaikiai produktai su garantuota grąža, vis aktualesnė bus reinvestavimo rizika.

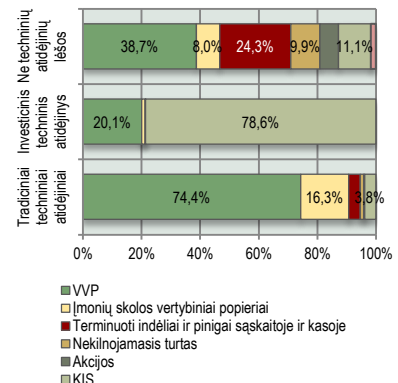
2014 m. birželio 30 d. draudimo įmonių turtas sudarė 3,066 mlrd. Lt, 12,6 proc. daugiau nei prieš metus. Didžiąją draudimo įmonių turto dalį sudaro investicijos – 2,689 mlrd. Lt. Draudimo įmonių investicijos pagal ekonominę kilmę skirstomos į įmonės investicijas ir pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis įmonėi valdyti patikėtas draudėjų lėšas, kurios būdingos gyvybės draudimo veiklą vykdančioms draudikams. Per metus draudėjų lėšos, patikėtos valdyti įmonėms, išaugo 196 mln. Lt ir sudarė daugiau nei pusę gyvybės draudimo įmonių turto. Kitos turto pozicijos kito nežymiai. Įmonės investicijos, kuriomis dengiami tradiciniai draudimo techniniai atidėjiniai ir nuosavas kapitalas bei kiti įsipareigojimai, 2014 m. birželio 30 d. sudarė 1,623 mlrd. Lt (per metus išaugo 132 mln. Lt). Ne gyvybės draudimo įmonių balanse šios lėšos sudaro beveik 70 proc. viso turto.

Draudimo įmonių investicijos, priklausomai nuo lėšų pobūdžio, taip pat atsižvelgiant į tradiciniams draudimo techniniams atidėjiniams dengti skirtoms lėšoms taikomą teisės aktuose nustatytą ribojamąją nuostatą, pagal kurią draudžiama sutelkti šias lėšas vienoje turto grupėje ar ūkio subjekte, pasiskirsto nevienodai. Tradicinius techninius atidėjinius dengiančios lėšos investuojamos konservatyviai, didžiąją jų dalį – 74,4 proc. – investuojant į vyriausybės vertybinius popierius, 16,3 proc. sudaro įmonių obligacijos. Draudėjai, patikėję įmonėms valdyti savo lėšas įsigydami investicinio gyvybės draudimo produktus, siekia didesnės grąžos ir yra linkę drąsiau rizikuoti – 78,6 proc. šių lėšų investuota į kolektyvinio investavimo subjektus. Didžiausias diversifikavimo lygmuo pasiektas investuojant laisvas įmonių lėšas, kurioms netaikomi įsipareigojimai dengti techninius atidėjinius. Šiame portfelioje, nors ir nežymiai, tačiau auga kintamo pajamingumo investicijų dalis. Svarbu, kad, siekdamas didesnio pajamingumo draudimo įmonės tinkamai įvertintų riziką.

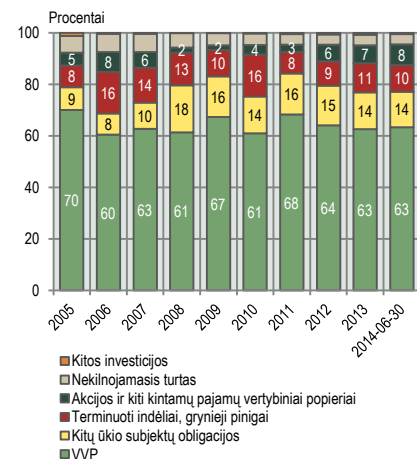
9 pav. Draudimo įmonių veiklos rezultatų kaita

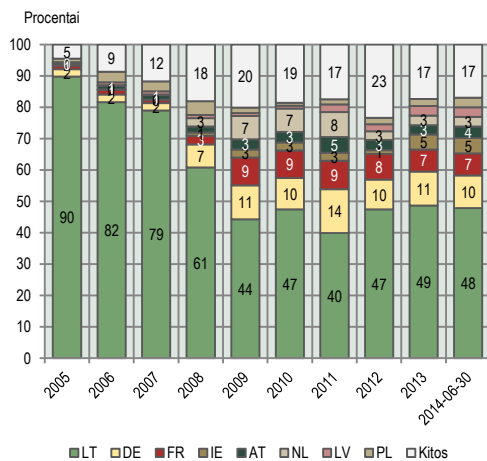
10 pav. Draudimo įmonių investicijos pagal finansavimo šaltinius 2014 m. birželio 30 d.

11 pav. Įmonių investicijų struktūros kaita

12 pav. Įmonių investicijų pasiskirstymo pagal emitento valstybę kaita

Per dešimt metų įmonių investicinio portfelio struktūra pakito minimaliai. Didžioji lėšų dalis – 63 proc. yra investuota į vyriausybės vertybinius popierius, į Lietuvos VVP investuota beveik 55 proc. Per pirmąjį 2014 m. pusmetį įmonės daugiausia pirkė Lietuvos, Austrijos, Kroatijos, Vengrijos ir Rumunijos vyriausybės VP. Vertinat investicijų sklaidą pagal emitento valstybę, pokyčiai per dešimtmetį įspūdingi. Nors didžioji dalis investuota į Lietuvos Respublikos emitentų investavimo objektus, tačiau jų dalis investicijų portfelyje sumažėjo nuo 90 proc. 2005 m. iki 48 proc. 2014 m. birželio 30 d. Net 99 proc. visų lėšų investuota į ES valstybes nares, iš jų populiariausios Vokietija, Prancūzija, Airija bei Austrija.

Vienas iš pagrindinių draudimo rinkos finansinio stabilumo rodiklių – mokumo atsargos koeficientas, rodantis, ar draudimo įmonės turi pakankamai nuosavų lėšų nenumatytiems ir, skaičiuojant techninius atidėjinius, neįvertintiems nuostoliams padengti. Jo dydis yra reglamentuojamas teisės aktų ir privalo būti daugiau nei 1. 2014 m. birželio 30 d. įmonių mokumo koeficientas buvo 2,4, gyvybės draudimo įmonių šis dydis siekė 2,9, ne gyvybės – 2,0 (iš penkių ne gyvybės draudimo įmonių tik trys vykdo aktyvią draudimo veiklą). Bendras rinkos mokumo koeficientas per pusmetį sumažėjo 0,4, tačiau tai nekelia grėsmės rinkos stabilumui ir yra dėsninga dėl įmonių antrąjį ketvirtį išmokamų dividendų akcininkams, kas lemia sukaupto balansinio pelno sumažėjimą, taip pat mažesnę turimą mokumo atsargą.